

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล มครเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒

๑. สทา (โสวจสฺสตา) สพรหมจารินี สนฺติกา โยวาทานุสาสนีปฏิลภเหตฺโต
 โทสปรุพฺพานคฺคาธคฺคเหตฺโต จ มงฺกฺลนฺตฺติ วุจฺจติ ฯ เตนาห อญฺมานสฺสตุเต
 มหาโมคฺคฺคฺคฺคาโน ภิกฺขุณฺโณ ชมฺมํ เทเสนฺโต ปวาเรติ เจปิ อาวุโส ภิกฺขุ
 วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต วจฺนีโยมฺหิ อายสฺมนฺเตหีติ ฯ โส จ โหติ ทุพฺพโจ
 โทวจสฺสกรณฺเหหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต อภฺขโม อปรุพฺทกฺกฺคฺคาหิ อญฺสาสนี
 อถโข นํ สพรหมฺจารี น เจว วตฺตพฺพํ มลฺลนฺตฺติ น จ อญฺสาสิตพฺพํ
 มลฺลนฺตฺติ น จ ตสฺมี ปุคฺคฺเต วิสฺสาสํ อปรุชฺชิตพฺพํ มลฺลนฺตฺติ จ
 โน เจปิ อาวุโส ภิกฺขุ ปวาเรติ วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต วจฺนีโยมฺหิ
 อายสฺมนฺเตหีติ ฯ โส จ โหติ สุวโจ โสวจสฺสกรณฺเหหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต
 ขโม ปทกฺกฺคฺคาหิ อญฺสาสนี อถโข นํ สพรหมฺจารี วตฺตพฺพญเจว
 มลฺลนฺตฺติ อญฺสาสิตพฺพญจ มลฺลนฺตฺติ ตสฺมิญจ ปุคฺคฺเต วิสฺสาสํ อปรุชฺชิตพฺพํ
 มลฺลนฺตฺติ จ ฯ

ตตฺถ อปรุพฺทกฺกฺคาหิ อญฺสาสนินฺตฺติ โย ปเรหิ วุจฺจมาโน ตุมฺเห
 มํ กสฺมา วถ อหํ อตฺตโน กปรุปียากปรุปีย วชฺชวชฺชํ อตฺถานตฺถํ
 ชานามิตี วทติ อยํ อญฺสาสนี ปทกฺกฺคฺคาโต น คณฺหาติ วามโต คณฺหาติ
 ตสฺมา อปรุพฺทกฺกฺคาหิตี วุจฺจตีติ ตพฺพณฺณา ฯ

ปรุพฺทกฺกฺคาหิ ปทกฺกฺคฺคาโต คหณฺสีโล ฯ น ปทกฺกฺคฺคาหิ
 อปรุพฺทกฺกฺคาหิ ฯ วามโตติ อปรุพฺยาสโต วุจฺจติวปริยายโตติ อธิปรุปาโยติ
 ตญฺญีกา ฯ

๒. ตตฺถ ปาปิจฺจตาทโย โสฬส ฐมา ทุพฺพจภาวกรณโต
 โทวจสฺสกรณา นามฯ อปฺปิจฺจตาทโย โสฬส คพฺพิปริตโต โสวจสฺสกรณา
 นามฯ เต สพฺเพ อานุमानสฺสคฺเต โอลฺลเกตฺตพฺพา ฯ

สุวโจ จ นาม อตฺตโนปี ปรสฺสาปี โทสปรฺพานาย ปฺฏิปชฺชติ
 นามฯ ตสฺมาสฺส โสวจสฺสตา โทสปรฺพานคฺคณาธมฺมเหตุ โหติ ฯ อปฺปิ
 วิเสสาธมฺมสฺส อทฺทริภาวโต มงฺกල්ฯ เตน วุตฺถํ เมตฺตสฺสคฺคตฺตวณฺณนาย
 โย หิ ปุคฺคโล อิทํ น กาดพฺพนฺติ วุตฺโต กิณฺเต ทิฏฺฐํ กิณฺเต สุตฺ
 โก เม หุตฺวา วทสิ ก็ อฺปชฺฌาโย อจาริโย สนนฺทิฏฺฐโ จ สมฺภคฺคโตติ วา
 วทติ ตฺตฺถนฺทิกาวณ วา วิเหเจติ สมฺปฏฺิจฺจิตฺวา วา น ตถา กโรติ โส
 วิเสสาธมฺมสฺส ทูเร โหติ ฯ โย ปน โววทียมาโน สาธุ กนฺเต
 สฺสจฺจ วุตฺถํ อตฺตโน วชฺชํ นาม ทฺททสํ โหติ ปฺนปปี มํ เอวรूपํ ทิสฺวา
 วเทยฺยาถ อนุกมฺปํ อฺปาทาย จิรสฺสํ เม ตฺมฺหากํ สนนฺติกา โววาโท
 ลทฺโธติ วทติ ยถานุสฺสิฏฺฐณฺจ ปฺฏิปชฺชติ โส วิเสสาธมฺมสฺส อทฺทเร โหติ ฯ
 ตสฺมา เอวํ ปรสฺส วณฺํ สมฺปฏฺิจฺจิตฺวา กโรนฺโต สุวโจติ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕

แปล มครเป็นไทย

๑. ความเป็นผู้ว่าง่ายนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสว่า เป็นมงคล เพราะเป็นเหตุได้โอวาทานุสาสนีจากสำนักของเพื่อนพรหมจารีทั้งหลาย และเพราะเป็นเหตุแห่งการละโทษและการบรรลुकุณ ฯ เพราะเหตุนี้ พระมหาโมคคัลลานเถระ เมื่อจะแสดงธรรมแก่ภิกษุทั้งหลาย จึงกล่าวไว้ในอนุমানสูตรว่า ผู้มีอายุ แม้อัถิกษุ ปวารณาไว้ว่า ขอท่านผู้มีอายุทั้งหลาย จงว่ากล่าวผมเถิด ผมเป็นผู้อ่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลายควรว่ากล่าวได้ ฯ แต่เธอเป็นผู้ว่ายาก ประกอบด้วยธรรมอันทำความเป็นผู้ว่ายาก ไม่อดทน มีปกติไม่รับอนุสาสนีโดยเบื้องขวา ที่นั่นแล เพื่อนพรหมจารีย่อมไม่สำคัญเธอว่าควรว่ากล่าวได้ ย่อมไม่สำคัญเธอว่าควรพรั่าสอนได้ และย่อมไม่สำคัญความคุ่นเคยอันตนควรถึงในบุคคลนั้น และว่า ผู้มีอายุ แม้อัถิกษุ ไม่ปวารณาไว้ว่า ขอท่านผู้มีอายุทั้งหลายจงว่ากล่าวผมเถิด ผมเป็นผู้อ่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลายควรว่ากล่าวได้ ฯ แต่เธอเป็นผู้ว่าง่าย ประกอบด้วยธรรมอันทำความเป็นผู้ว่าง่าย อดทน มีปกติรับอนุสาสนีโดยเบื้องขวา ที่นั่นแล เพื่อนพรหมจารี ย่อมสำคัญเธอว่า ควรว่ากล่าวได้ ย่อมสำคัญเธอว่า ควรพรั่าสอนได้ และย่อมสำคัญความคุ่นเคย อันตนควรถึงในบุคคลนั้น ฯ

อรรถกถาอนุমানสูตรนั้นว่า บรรดาบทเหล่านั้น สองบทว่า **อุปฺปทฺทฺชิตฺตคฺคาหิ** อนุสาสนี ความว่า ภิกษุใดอันภิกษุเหล่าอื่นว่ากล่าวอยู่ จึงพูดว่า พวกท่านว่ากล่าวผมเพราะเหตุไร ผมรู้จักสิ่งทีควรและไม่ควร ทีมีโทษและไม่มีโทษ เป็นประโยชน์และมีโทษประโยชน์ของตนได้ ผู้นี้ ชื่อว่าไม่รับอนุสาสนีโดยเบื้องขวา ชื่อว่ารับโดยเบื้องซ้าย เพราะฉะนั้น ท่านจึงกล่าวว่ามีปกติไม่รับ (อนุสาสนี) โดยเบื้องขวา ฯ

ฎีกาอนุমানสูตรนั้นว่า ผู้มีการรับโดยเบื้องขวาเป็นปกติ ชื่อว่า **ปฺทฺทฺชิตฺตคฺคาหิ** ฯ ผู้มีปกติรับโดยเบื้องขวา หามิได้ ชื่อว่า **อุปฺปทฺทฺชิตฺตคฺคาหิ** ผู้มีปกติไม่รับ (อนุสาสนี) โดยเบื้องขวา ฯ บทว่า **วามโต** แปลว่า ข้างซ้าย อธิบายว่า โดยปริยายอันตรงกันข้ามจากคำที่กล่าวแล้ว ฯ

๒. บรรดาธรรมเหล่านั้น ธรรม ๑๖ ประการมีความเป็นผู้ปรารถนาลามก เป็นต้น ชื่อว่าโทวจสุสกรณา เพราะเป็นเหตุกระทำความเป็นผู้ว่ายาก ฯ ธรรม ๑๖ ประการมีความเป็นผู้ปรารถนาน้อย เป็นต้น ชื่อว่าโสวจสุสกรณา เพราะมีนัยอันตรงกันข้ามจากธรรมเป็นเครื่องกระทำความเป็นผู้ว่ายากนั้น ฯ ธรรมทั้งหมดเหล่านั้น พึงตรวจดูในอนุมานสูตร ฯ

ก็ธรรมดาคนว่าง่าย ชื่อว่าย่อมปฏิบัติเพื่อละโทษทั้งของตนทั้งของคนอื่น ฯ เพราะฉะนั้น ความเป็นผู้ว่าง่ายของบุคคลนั้น จึงเป็นเหตุแห่งการละโทษและการบรรลुकุณ ฯ อีกอย่างหนึ่ง ความเป็นผู้ว่าง่าย ชื่อว่าเป็นมงคล เพราะความเป็นผู้ไม่ไกลจากการบรรลुकุณวิเศษ ฯ เพราะเหตุนี้ พระอรรถกถาจารย์ จึงกล่าวไว้ในอรรถกถาเมตตสูตรว่า ก็บุคคลใด ถูกผู้อื่นกล่าวว่ สิ่งนี้ ท่านไม่ควรทำ ย่อมพูดว่า ท่านเห็นหรือ ท่านได้ยินหรือ ท่านเป็นอะไรของผมจึงกล่าว ท่านเป็นอุปัชฌายะ เป็นอาจารย์ เป็นเพื่อนเห็น เป็นเพื่อนคบหรือ ดังนี้บ้าง ย่อมเบียดเบียนโดยความเป็นผู้หนึ่งเสียบ้าง รับแล้วไม่กระทำตามนั้นบ้าง บุคคลนั้น ย่อมอยู่ในที่ไม่ไกลจากการบรรลुकุณวิเศษ ฯ ส่วนบุคคลใด อันเขาว่ากล่าวอยู่ ย่อมพูดว่า คีละ ขอรับ ท่านพูดดีแล้ว ธรรมดาโทษของตน ย่อมเห็นได้ยาก ท่านเห็นโทษเห็นปานนี้แล้ว พึงอาศัยความเอ็นดูว่ากล่าวผมเมื่ออีกต่อกาลนาน ผมจึงได้โอวาทจากสำนักของท่าน และย่อมปฏิบัติตามสมควรแก่โอวาทที่ท่านสอน ภิกษุ นั้น ย่อมอยู่ในที่ไม่ไกลจากการบรรลुकุณวิเศษ ฯ เพราะฉะนั้น บุคคลรับคำของบุคคลอื่นอย่างนี้แล้วกระทำ (ตาม) อยู่ จึงชื่อว่า เป็นคนว่าง่าย ฯ